

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 4 (73), год. XV, октомври 2019 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

XXII годишна среща на ръководството на Съюза на европейските лесовъди

Участници в годишната среща на Съюза на европейските лесовъди в Майненфелд, Швейцария

На 13-16 юни в Майненфелд, Швейцария, се проведе годишна среща на ръководството на Съюза на европейските лесовъди. Във форума взеха участие 47 представители на ръководствата на националните организации от 17 държави от Европа. За първи път през тази година имаше представители на организации от Албания, Украйна и Република Северна Македония. Съюзът на лесовъдите в България е редовен член на СЕЛ от 1997 г. и активно участва в годишните срещи на ръководството, като се формулира политика и се отчита неговата дейност, като имаме член на Президентството - д-р инж. Анна Петракиева, и три гласа в ръководството - проф. д-р Иван Палигоров, инж. Борис Господинов и инж. Севдалина Димитрова.

Годишната среща бе организирана от Fachverein Wald SIA (FVW), Швейца-

рия, и се проведе в Образователният център за горите, дървесината, конструирането и дизайна. С приветствени думи към участниците се

обърна председателят на СЕЛ Михаел Димър. В рамките на програмата бе проведен семинар "Иновации в горите по време на климатичните промени". Бе представена обстойна презентация "Предизвикателства на климатичните промени в страни-

те от Европа - проблемите", с автор д-р Йозеф Хес - президент на Швейцарската конференция за горите, дивата природа и ландшафта

(KWL), вицепрезидент на Правителствения съвет на кантон Обвалден и ръководител на Кантоналния офис по строителство и пространствено развитие.

Кратки презентации, посветени на адаптирането на горите към климатичните

промени и свързаните с това проблеми и предприетите мерки и действия от всяка страна за тяхното решаване, бяха представени от седем държави - Германия, Франция, Швейцария, Полша, България, Финландия и Швеция. На основата на поставените в презентациите проблеми бяха обособени седем иновативни работни групи, които в две свои работни заседания търсеха идеи и решения, които бяха представени и дискутираны общо (сн. 1).

Семинарът завърши с презентация "Колко иновация ще бъде препоръчтелна по отношение на климатичните проблеми в горите?", изнесена от проф. д-р Харалд Бугман от ETH - Цюрих, Център за моделиране на климатични системи към Департамента по екологични науки. Беше представен швейцарският опит в борбата с климатичните промени, приспособяването на местни дървесни видове при променените условия на месторастене по разработен софтуер, който дава съответната прогноза. Участниците имаха възможност да посетят на терен възобновени след ветровал защитни гори, при които е дадена насока в процеса на естественото възобновяване, с фокус върху видовете на бъдещето, понасящи по-добре климатичните промени.

"Златна значка" за председателя на СЛБ

На 13 септември изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите инж. Мирослав Маринов връчи "Златна значка" на ИАГ на проф. Иван Палигоров - декан на Факултет "Стопанско управление" на ЛТУ и председател на Съюза на лесовъдите в България, по случай неговата 60-годишнина и за значителни заслуги в развитието на горското стопанство в България

(На стр. 2)

Африканската чума по свинете вече е у нас

Заразата настъпва и се разства в горите на България

На стр. 2

"Кът на лесовъда" в ДГС - Селище - памет, която увековечава безсъмъртието на лесовъдската професия

На стр. 6

70 години НПГС „Христо Ботев“ - Велинград

Когато традицията се съчетае с новаторството

На стр. 8

Организация и провеждане на отчетно-изборната кампания през 2019 г.

Ръководството на Съюза на лесовъдите в България в изпълнение на решенията от Общото събрание, проведено на 06.03.2019 г., стартира отчетно-изборната кампания. Общото събрание прие промени в Устава на СЛБ през 2014 година. Уставът ни задължава (чл. 22, ал. 3) пет години след избора на настоящото ръководство на Съюза (03.12.2014 г.) да направим задълбочен отчет на дейността си, да проведем избори и да дадем нов мандат от пет години на Управителния съвет. За да изпълним тази задача, е необходимо през септември и октомври 2019 г. да проведем събрания във всички дружества и да изберем председатели и касиери, което ни задължава като минимум уставът (чл. 14, ал. 1). Всеко дружество е свободно да избира и други членове на своето ръководство, на които да се възложат отговорности да извършват определена дейност, която е от съществено значение за дружеството.

Много е важно да възстановим дружествата и техния организационен живот. Промените, които настъпиха с разделенето на контролните и стопанските функции в горския сектор, не бива да ни разделят и противопоставят. Членовете на СЛБ от ръководствата и териториалните поделения на държавните горски предприятия (ДГС и ДЛС), както и членовете от Изпълнителната агенция по горите, нейните поделения и специализирани териториални звена са преди всичко лесовъди и ако искаме да налагаме истински професионализъм, трябва да защитаваме равнопоставено техните интереси. Нека изберем авторитетни иуважавани колеги, не само в съответствие с број на членовете, но и като защитено професионално представителство от действащите лесовъди. Тази отговорност трябва да се осъзнае, защото избраните председатели на дружествата формират ръководството на Регионалния съвет на СЛБ, които избира свой председател. От председателите и членовете на регионалните съвети се избират делегати на Общото събрание, както и членовете на Управителния съвет, които ще определят политиката на СЛБ през следващия мандат.

Как да се изберат делегати за предстоящото Общо събрание ще стане ясно на заседание на Управителния съвет, което ще бъде свикано на 17.10.2019 г. и което ще определи норма за представителство за Общото събрание - за да има приемственост - досегашните членове на УС, плюс един делегат на 150 членове, а при организации с над 150 члена - двама делегати. С уточнение, че тези делегати трябва да бъдат сред вече избраните в състава на новите регионални съвети, което би им дало право да участват в състава на новия Управителен съвет.

Протоколите от събранията, заедно с личните данни на избраните за делегати - трите имена, заемана организационна (в СЛБ) и служебна длъжност, телефон, адрес за кореспонденция и електронна поща, трябва да се изпратят до 10.11. 2019 г. в офиса на Съюза на лесовъдите в България - София 1303, ул. "Антим I" № 17.

Нека да си пожелаем успех в отговорните отчети и избори, които ни предстоят!

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
председател на СЛБ

XXII годишна среща на ръководството на Съюза на европейските лесовъди

(От стр. 1)

Особено внимание бе отделено на защитните гори около инфраструктурата и населените места, за които се полагат специални грижи, за да защищават от ветровали, снеголоми и лавини и се стопанисват по групи дървета за постигане на максимален ефект на защита. Финансирането на дейностите се осигурява от Швейцарското федерално правителство по специална програма с проектно-бюджетно финансиране.

За дългогодишно и активно участие в работата на Съюза на европейските лесовъди президентът Михаел Димър отличи с грамоти Бернхард Хаспехер и Руди Изели

от Швейцария (сн. 2).

В рамките на годишната среща на СЕЛ бе обсъден и приет детайлен отчет за дейността през последната година, представен от членовете на Президентството, които водят съответната дейност. Всеки един от членовете представи различни аспекти от дейността на Съюза на европейските лесовъди - участието на СЕЛ в официалните работни групи към Европейската комисия, имащи отношение към формулиране и реализиране на съвременна горска политика в Европа; резултатите от работата на Групата за диалог по въпросите на горското стопанство и корка, Експертната група

по индустрия, базирана на продуктите от горите, Европейския горски процес по горска педагогика и други. Д-р инж. Анна Петракиева докладва два аспекта от работата на Президентството през изминалата година - постиженията на СЕЛ в осъществяване на проекти "Горска педагогика" и "Летни студентски стажове".

Бе представен и приет работен план за периода 2019-2020 г., обсъден и приет отчет за бюджета за 2018 г., както и бюджет на СЕЛ за 2019 година. Бе представен и отчет на одиторите, приет единодушно.

На срещата бе представена и приета поканата на Пол-

ша за домакинство на годишната среща на ръководството на СЕЛ през 2020 година. Бе представена и потвърдена поканата на Франция за домакинство на следващия конгрес на Съюза на европейските лесовъди през 2021 година.

Средствата на представителите на СЛБ за участие в работната среща са за сметка на Съюза и са осигурени от дарения. Отчетът, включително и финансовият, както и всички документи и презентацията на Съюза на лесовъдите в България са представени веднага след завръщането на делегацията на Съюза на лесовъдите в България.

Ръководството на СЛБ

изказва своята благодарност на всички спомоществователи, най-вече на директорите на ЮИДП - Сливен, СЦДП - Габрово, ЮЦДП - Смолян, както и на изпълнителния директор на ИАГ при МЗХГ и на директора на ЮЗДП - Благоевград. Защото без покритите разходи участие на представителите на Съюза на лесовъдите в България не би било възможно. За участието на проф. д-р Иван Палигоров - дневни, пътни, квартирни разходи и такса за участие - изцяло от дарения, за д-р инж. Анна Петракиева - пътни, квартирни разходи и такса за участие се поемат изцяло от СЕЛ, а дневните разходи са

за сметка на Изпълнителната агенция по горите, за инж. Борис Господинов - пътни, квартирни разходи и такса за участие - от дарения, а дневните разходи са за сметка на бюджета на списание "Гора", ИАГ, за инж. Севдалина Димитрова - пътни, квартирни разходи и такса за участие - от дарения, а дневните разходи са за сметка на ЮЗДП - Благоевград.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ
д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
инж. Севдалина ДИМИТРОВА
инж. Борис ГОСПОДИНОВ

Африканската чума по свинете вече е у нас

Заразата настъпва и в горите

Едно от основните здравни предизвикателства за животновъдството и ловното стопанство в Европа и през тази година е африканската чума по свинете (АЧС). Поради своята икономическа значимост заболяването е включено в списъка на Международното бюро по епизотии, подлежащо задължително на обявяване.

Най-големият рисък за ЕС идва от епидемиологичната ситуация в Централна и Източна Европа. Поради факта, че вирусът бързо се разпространява и досега няма създадена ваксина за профилактика и ефективно лечение, отговорните институции (Организация по прехрана и земеделие - FAO, ЕК и др.) организират редица семинари, работни срещи и конференции за намиране на адекватни и необходими решения за ограничаването на болестта и ликвидирането на огнищата. Само за периода от около 2 г. - до края на 2017 г., ЕК е отпуснала над 36 млн. евро, а FAO - между 300 000 и 500 000 долара за борба с АЧС, като са направени 84 мисии в 45 държави по целия свят. Предаването на вируса зависи до голяма степен от плътността на дивите свине и тяхното взаимодействие, ниската биосигурност при отглеждането на домашни прасета и стопанисването на диви свине.

История на болестта. За първи път АЧС е описана от Монтгомъри през 1921 г. в Кения, когато вирусът е предаден от африканска дива свиня на домашни прасета, настори внесени на континента. АЧС е регистрирана в много страни от Африка на юг от пустинята Сахара, където е ендемична, но се увеличава броят на огнищата в региони и страни, където преди това болестта не е регистрирана. Десетилетия разпространението на АЧС е било ограничено само в Африка. Първият случай извън Африканския континент е установен в Португалия през 1957 г. и причинява 100 % смъртност на прасетата.

През 1960 г. от Португалия болестта се разпространява в Испания. Огнища на АЧС през 60-те и 80-те години на миналия век са докладвани в различни европейски страни - Франция, Италия, Малта, Белгия и Холандия. В началото на 90-те години АЧС е напълно ликвидирана на Европейския континент, но все още е ендемична на о. Сардиния. АЧС е регистрирана в различни страни от Северна и Южна Америка - Куба, Бразилия, Доминиканска република и Хаити, където вече е елиминирана.

Големи промени в епидемиологичната обстановка настъпват през 2007 г., когато болестта се завръща в Европа. Първата поява на заболяването е в Грузия, близо до пристанищния град Поти. До края на годината болестта се разпространява в съседни републики - Армения и Азербайджан. Болестта бързо обхваща и Русия, откъдето оттогава се разпространява на запад - към Украйна, Беларус, и страните от Европейския съюз (Литва, Латвия, Естония и Полша, Чехия, Румъния, Унгария) и Молдова.

АЧС се проявява при домашни или диви свине в Литва, Латвия, Естония и Полша през 2014 година. През 2017 г. в Прибалтийските републики е регистрирано значително увеличаване на огнищата на болестта спрямо 2016 г., а само до средата на 2018 г. в Полша случаите при дивите свине са повече от два пъти спрямо предходната година. Заразата се появява за пръв път през юни 2017 г. в Чехия и Унгария при диви свине, и при домашни свине в Румъния. Вирусът към момента е установен в 15 държави на Европейския континент.

Извън ЕС ситуацията е особено сериозна в Руската федерация, където през 2018 г. се съобщава за 644 активни огнища при домашни и диви свине. В Украйна са потвърдени 50 огнища в домашни ферми и 31 при диви свине. През 2017 г. болестта се появява повторно в

Молдова, където до края на годината са обявени 2 огнища на домашни и 3 на диви свине.

От началото на 2018 г. Литва, Латвия, Естония, Полша, Чехия, Унгария, Украйна, Румъния и Молдова са обявили общо 3371 огнища на АЧС при диви свине и 480 при домашни, където броят на засегнатите животни е чувствително по-голям.

През 2018 г. АЧС се разпространява и засяга нови територии, свободни от болестта. В Европа засегнатите домашни свине са 294 493, като случаите на АЧС са 3.7 % от тях. Болестта е установена при 4020 диви свине и в 87.8 % от случаите е при насторени умрели животни. През юни 2018 г. болестта е засечена в Югоизточна Румъния и за около месец огнищата достигат на 80-90 km от североизточната граница на България.

Ситуацията с болестта през 2019 година. 12 100 огнища на АЧС и засегнати от болестта са общо 4 449 399 домашни и диви свине в 23 държави от три континента - Африка - 4 държави, Европа - 12, и Азия - 7.

В Африка АЧС е установена в 4 страни - Зимбабве, ЮАР, Чад и Нигерия, с доказани общо 1817 случая по домашни свине, локализирани в 18 огнища, а общият брой на засегнатите животни е 6666. За пръв път на болестта в Африка се докладва от 4-6 държави годишно, в Европа тя плавно се придвижва на запад, но много бързо превзема Източна Азия. От 2018 г., когато е установена в Китай, към момента там има около 100 огнища на болестта, засегнати са 124 230 домашни свине и има 222 случая при диви свине.

През 2019 г. АЧС превзема още 6 азиатски държави и са констатирани хиляди огнища По данни от WAHIS през 2019 г. от засегнатите 4 449 399 домашни свине, 89 % от които са в Азия. Само във Виетнам броят е 3.8 милиона. През периода

01.01.2019-29.07.2019 г. информация до Европейската комисия за огнища на АЧС са подали 11 държави членки на ЕС. Общо обявените нови огнища при домашните свине са 647 и 3657 случая при диви свине. В сравнение със същия период на 2018 г. АЧС показва териториално разпространение и увеличаване на броя на засегнати от болестта домашни и диви свине.

АЧС е доказана в общо 13 европейски държави. През настоящата година за първи път е установена в Словакия, като към момента огнищата са две, в югоизточната част на страната, непосредствено до границата с Унгария.

АЧС в България. Болестта е доказана в края на август 2018 г. при домашни свине от 10 области, предимно в Северна България (Бургас - 1, Велико Търново - 1, Видин - 1, Враца - 1, гр. Добрич - 6, Монтана - 1, Плевен - 2, Пловдив - 1, Разград - 1, Русе - 3, Силистра - 7, София област - 1, и Търговище - 1). В 74 % от случаите вирусът на АЧС е открит при отстреляни или пострадали при пътен инцидент диви свине.

Вирусът. Причинителят на АЧС е ДНК-съдържащ вирус и е класифициран като единствен член на семейство *Asfarviridae*, рода *Asfivirus*. Вирусът засяга органите на лимфоидната система (лимфни възли, далак, костен мозък). При острата форма на болестта, със силното намаляването на броя на тромбцитите, се нарушива механизъмът на кръвосъсирване (48-72 ч.), което води до появя на кръвоизливи и смърт на животното.

В 80 % от случаите огнищата на АЧС избухват в лични стопанства.

От началото на 2019 г. случаите на АЧС при диви свине са 27, установени в 13 области, засега преобладаващо в Североизточна България (Варна - 1, Велико Търново - 1, Видин - 1, Враца - 1, гр. Добрич - 6, Монтана - 1, Плевен - 2, Пловдив - 1, Разград - 1, Русе - 3, Силистра - 7, София област - 1, и Търговище - 1). В 74 % от случаите вирусът на АЧС е открит при отстреляни или пострадали при пътен инцидент диви свине.

Свине, които оцеляят след инфекция със слабо вирулентен вирус, могат да бъдат постоянно инфицирани и имат циркулиращи антитела, въпреки че те не отделят вирус и не го предават към тяхното потомство. Вирусът остава инфекционен в сурво или замразено мясо в продължение на няколко седмици или дори месеци, а в някои видове кърлежи - над 5 години.

Пробите от отстреляни диви свине за лабораторна диагностика включват: бъбрец, далак, лимфни възли и кръв.

Те се изследват вирусологично. Вирусът може да бъде открит и изолиран преди появата на първите клинични признания, по време на инкубационния период. Вирусът се открива до петия ден само в кръвта, след това и в органите.

Наблюдават се два пика на проявление на заболяването през годината. Лятото - заради насекомите, тъй като ларвите на мухите в труповете на заразените от АЧС животни са сериозна белтъчна храна през този сезон за дивите прасета, както и някои кърлежи, по-специално мекия кърлеж, и движението на малките прасета, и зимата - основно от раздвижването на стадата от лова с гонки и размножителния период, защото вирусът остава активен извън животното дори и при минусови температури през зимните месеци.

Симптоми на болестта и промените в органите на заразените животни са много различни и зависят от нивото на вирулентност на вируса, а също и от породата и физиологичното състояние на прасетата. АЧС, причинена от силно вирулентни шамове, може да протече свръхстро и завърши с неочеквана смърт. Още първите дни от 90 до 100 % от заразените животни умирят, а

Африканската чума по дивите свине се предава чрез директен контакт, замърсени материали или заразени трупове. Живите диви свине в ловностопанския район, където е оставена примамката, най-често не ядат труповете, но ги побутват и разнасят на около, което води до допълнително разпространение на вируса. Гарванът, лисицата, енотовидното куче, дивата свиня, мишевоят, свраката, златката, вълкът, скалният орел, големият ястreb най-често посещават трупове на дива свиня, съответно са и възможни преносители на болестта.

Естественото разпространение на АЧС в популацията на диви свине е между 30 и 50 km на година. Ако се открие огнище на по-голяма дистанция от тази и по-бързо разпространение, това се дължи на човешки фактор.

Броят на новозарезените диви прасета и продължителността на епидемията са пропорционални на размера на популацията им. Ето защо трябва подробно да се знае числеността, плътността, отстрелът, половата и възрастовата структура и биологичните особености на дивата свиня в дадения район, където има регистрирано огнище.

Мерките. В свинеферми, в които след установяване на болестта се унищожат всички животни, болестта в повечето случаи след това не се открива повторно. При дивите прасета избиването на всички животни за кратък период в естествената им среда е почти невъзможно, което

води до наличие на резервоари на вируса както в останалите живи диви свине, така и в труповете. Депопулацията би довела до засилване на адаптивните механизми на вида и миграцията на свине от съседни райони. Ето защо ограничаването и ликвидирането на болестта зависят от човека и най-вече от спазването на висока биосигурност.

За да не бъде пренесена болестта в държава, свободна от АЧС, е задължително да не се внасят живи домашни и диви свине и продукти от тях от други държави, където болестта е установена.

При констатиране на случаи на АЧС при диви свине БАБХ и ИАГ предприемат мерки за ограничаване на разпространението в страната и ликвидиране на болестта. При установяване на вируса се извършва зониране около огнището на болестта.

Със заповед на изпълнителния директор на БАБХ се определя инфицирана зона на площ не по-малка от 200 km² около доказания случай на болестта, изпълнителният директор на ИАГ определя ловностопанските райони, които попадат в засегнатите територии.

За да се преустанови ловният натиск върху популацията от диви свине, за период не по-малък от 2 месеца се преустановява ловът. В тази зона е ограничен досътълт и се извършват интензивни претърсвания на района. Най-малко 2-4 месеца от последния констатиран случай на АЧС ще може да се провежда индивидуален лов, а след 4-6 месеца - и групов

лов без кучета.

Извън инфицираната зона в горски територии, около БИСД и ферми, се провежда лов с всички разрешени съгласно ЗЛОД методи, в т.ч. и капани за улов на жив дивеч. Провеждат се претърсвания на ловностопанските територии за установяване на умрели или с нетипично поведение диви свине. Предвидено е БАБХ чрез ДГС и ДЛС да изплащаат по 150 лв. за намерен труп от дива свиня и по 50 лв. за отстреляна при индивидуален лов. Подробни указания са дадени в Заповед РД 48-48/31.07.2019 г. на министъра на земеделието, храните и горите.

Мониторинг се прави в засегнатия от АЧС район поне 24 месеца след последното установяване и ако за този период не е установена отново, районът се смята за свободен от болестта.

Ловностопанските мероприятия за ограничаване на болестта могат да бъдат сведени до намаляване на числеността на дивата свиня до достигане на плътност поне под едно животно на 100 ха за страната (препоръчителната е 0.3-0.5 животно на 100 ха). Непрекъснат растеж на популациите от диви свине се отчита в цяла Европа (включва данни от повече от три десетилетия от около 20 европейски страни). Броят им е увеличен десетократно от 80-те години на миниля век. Ловът е от съществено значение за контрола на популацията от диви свине, а в Европа това е основният механизъм. Въпреки това популациите продължават да растат, което показва, че

усилията за лов трябва да се увеличат, тъй като при сегашния темп на растеж се очаква до 2025 г. числеността на популацията да се е удвоила. Смята се, че 65 % от дивите свине трябва да бъдат премахвани всяка година, за да се поддържа стабилност.

Намаляване на плътността не означава да се провежда интензивен лов до изтребяване на запасите. Интензивният лов на диви прасета не трябва и не може да бъде средство за спиране на вируса, а премахването му може да стане от разчищане на труповете в природната среда и повишиване на биосигурността. Ако все пак се води интензивен отстрел, той да бъде фокусиран най-вече върху възрастните женски, и ако са с приплоди, първо се отстрелят приплодите, а след това и майката.

В Чехия е реализирана нова стратегия за справяне с болестта, която се състои в оставяне на пълното проявление на вируса, без намаляване на дивата свиня, освен спиране на транспортирането на животни и най-вече абсолютната забрана на лова и поставяне на електропастири около огнищата за ограничаване на движението на стадата от диви прасета. След преминаване на пика на заболяването (най-често от 6 до 8 месеца), числеността на дивите прасета е ниска, като тогава се реализира интензивен отстрел. Вследствие на тази мярка, през последните месеци не са регистрирани нови огнища в други райони на Чехия.

Задължително е спиране-

то на лова на дива свиня чрез гонки (особено с кучета) и на подхранването, особено хвърлянето на храната директно на земята. По този начин няма струпване на много животни на едно място и предаването на вируса се ограничава. Ако все пак се прави подхранване за задържане на дивите прасета в района, то да става с не повече от 5-10 kg фураж на 100 ха за 1 месец и общо 100 kg на един ловностопански район, за да може фуражът да се изядва наведнъж от определен брой животни, а не от всички стада в района. Хранителните комплекси за представителите на сем. Еленови не трябва да бъдат достъпни за дивите свине.

Ограничаването на болестта може да стане чрез активното претърсване на ловностопанските райони за трупове на диви свине. Отстраняването на заразените трупове намалява натоварването на околната среда с вируса, което води до по-малко заразени диви свине, по-малко е вероятно да има огнища при домашни животни.

Всеки открит труп на дива свиня трябва да се счита за положителен (винаги трябва да бъде тестван за наличието на АЧС).

Задължително е да се спазват мерките за биосигурност, които да се прилагат при първична обработка на отстреляния дивеч:

- Обработката на отстреляните животни да става само от обучени лица, поне двама в един ловностопански район.

- Отстреляните диви пра-

сета не трябва да се кормят и разфасоват на мястото на отстрела и да не се дават вътрешности и други части от убитите животни на кучетата.

- При лов на дива свиня отстреляните животни не трябва да се слагат директно в колата или джипа, а в метални легени, тави или в ре-марке, за да може после лесно да се почистят.

- Във всеки ловностопански район да има обособено/изградено място за обработка на отстреляните диви свине с осигурени съоръжения за хладилно съхранение на труповете и събиране на отделените от тях части и вътрешности.

- Почистване и дезинфекциране на мястото и/или помещението и на дрехите, обувките, оборудването и транспортните средства.

- Частните коли се оставят извън двора на мястото или помещението за обработка.

- Дрехите (престилки, бутуши и др.) и ножовете не се носят на друго място и се съхраняват опаковани след дезинфекцирането им.

- Всички отстреляни диви свине трябва да бъдат изследвани за АЧС.

- Вътрешностите на отстреляните животни трябва да се събират в септични ями (никога да не се изхвърлят в гората).

- При намерен труп от дива свиня ловците трябва да подадат сигнал на тел. 112 или да уведомят официалния ветеринарен лекар на района, който да вземе пробы.

Д-р Анета ТРИФОНОВА
Д-р инж. Чавдар ЖЕЛЕВ

Информация

Ще бъдат увеличени площите за залесяване с медоносни дървесни видове в държавните горски територии

Ръководството на Изпълнителна агенция по горите на 6 юни проведе работно съвещание в Горската семеконтролна станция - София, където изпълнителният директор инж. Мирослав Маринов и директорът на дирекция "Гори и лесовъдски дейности" в ИАГ д-р инж. Ценко Ценов се срещнаха с водещи експерти по възобновяване на горите от ИАГ, регионалните дирекции по горите, държавните предприятия, горските стопанства и горските семеконтролни станции (снимката). Беше обсъден досегашния опит и възможностите за увеличаване на насажденията от медоносните дървесни видове в нашата страна.

В работата на съвещанието участва доц. д-р Георги Костов - съветник на министъра на земеделието, хранили и горите Десислава Танева.

Презентация "Възможности за увеличаване на залесяването в държавните горски територии и подобряване на видовия състав на насажденията чрез залесяване с медоносни видове" изнесоха инж. Мария Чамбова - главен експерт в отдел

"Възобновяване, стопанисване, ползване и защита на горите" на ИАГ, и инж. Антонина Костова - държавен експерт в отдел "Държавни предприятия" в Министерството на земеделието, хранили и горите. Темата на презентацията на инж. Мария Беловарска - директор на ГСС - София, бе "Горски репродуктивни материали от медоносни дървесни видове".

В последвалата дискусия експертите коментираха същните възможности на горските стопанства и разсадниците да развият дейността по увеличаване на площите, заети с медоносни видове, в държавните горски територии до 10-15 на сто.

Общо бе становището, че

това е възможно с редица нормативни, организационни и практически решения.

- Осъществяването на тази задача, която е официалната политика на МЗХГ в условията на намаленото залесяване - подчертва доц. Георги Костов - ще презентира горския отрасъл пред обществото от най-добрата му страна. Той предложи във всяка изготвяна горскостопанска програма да бъдат записани места, където се развива пчеларството, а плановете за залесяване на медоносната растителност да бъдат комплексни и дългосрочни. За осъществяването на задачата не трябва да се пренебрегва сътрудничеството с научните

от ландшафтната архитектура, полезен ще е опитът на Агробиоинститута и неговата високотехнологична лаборатория на Селскостопанската академия. Създаването на повече площи с медоносна растителност не означава само залесяване на нови блокове култури, но и възможност за допълване с нея като спътници на вече създадените гори. Разсадниковите площи могат да се използват за производство не само на фиданки от медоносните горскодървесни видове, но и на цъфтящи хрести.

Бе обсъдена и нуждата от информационна и разяснителна кампания сред пчеларите и изготвяне на апел към общността за отговорно засаждане на цъфтящи гори, организирано от ДГС - гр. Добрич, на 19 юни. В работата му участва инж. Веселин Нинов - директор на СИДП - Шумен.

Директорът на стопанството инж. Цанко Николов отбеляза, че благодарение на поясите горите са успели да се предпазят от ветровата ерозия, а дивечът е намерили в тях убежище.

Като проблем посочи грешките в земеделието, които трябва да се стопанисват така, че да се поддържат техните функции,

вкл. и като коридор за миграция на много животински видове, които биха изчезнали ако поясите се унищожат.

Един от дългогодишните

директори на ГСС - гр. Добрич, д-р инж. Йордан Петров запозна колегите си с научни изследвания върху лесозащитните пояси в Добруджа. Никъде другаде в Европа няма такива пояси и трябва да се гордеем с този проект, който българските лесовъди са осъществили в миналото, а изсичането им и предаването за стопанисване на земеделските производители ще е генерална грешка, защото стопанисването на тези съоръжения е възможно само от професионалисти, каквито са лесовъдите, каза инж. Петров.

Директорът на РДГ - Варна, инж. Тодор Гичев предложи поясите с акация и гледния да се почистят и да се залесят с по-устойчиви на промените в климата местни видове. Водещият одитор на проверката, провеждана в СИДП, инж. Теодор Тодоров припомни, че поясите са гори с висока консервационна стойност и трябва да се стопанисват така, че да се поддържат техните функции, вкл. и като коридор за миграция на много животински видове, които биха изчезнали ако поясите се унищожат. По време на съвещанието бяха разгледани и гори, създадени преди 50-60 години (снимката).

Татяна ДИМИТРОВА

В центъра на вниманието лесозащитните пояси

Лесозащитните пояси в Добруджа трябва да се стопанисват от лесовъдите в горските и ловните стопанства - бе общината извод на експерти от териториалните поделения на Добричка и Варненска област от Североизточното държавно предприятие - Шумен, частни лесовъди и представители на обществеността от регионите, които се включват в съвещанието по стопанисване на горите, организирано от ДГС - гр. Добрич, на 19 юни. В работата му участва инж. Веселин Нинов - директор на СИДП - Шумен.

Директорът на стопанството инж. Цанко Николов отбеляза, че благодарение на поясите горите са успели да се предпазят от ветровата ерозия, а дивечът е намерили в тях убежище.

Като проблем посочи грешките в земеделието, които трябва да се стопанисват така, че да се поддържат техните функции,

вкл. и като коридор за миграция на много живот

Съюзен живот

Софийските ветерани посетиха Горско стопанство - Струмица

Дружеството на ветераните от горското стопанство и горската промишленост - София, спази многогодишната си традиция на пътуващи семинари. През юни за първи път семинарът се проведе извън територията на България, като бе посетено ГС - Струмица, Република Северна Македония. Благодарение на ЮЗДП - Благоевград, и личната ангажираност на директора инж. Дамян Дамянов и заместника му инж. Димитър Димитров програмата ни бе изпълнена изцяло.

В Северна Македония с население около два милиона души и територия 25 713 км² горите заемат 39 %, като държавните са 88.9 на сто. Преобладават широколистните гори. В държавните гори високостъблените заемат 28 %, нискостъблените - 64.54 %, горските култури - 2.21 %, а останалата площ са голини и лесонепригодни територии. Запасът на дървесината е 95 пл. м³/ха, при годишен прираст 1.87 пл. м³ на хектар.

В горите се срещат сърна, елен лопатар, дива свиня, дива коза, мечки и зайци. Има различни видове пернат дивеч. Защитените природни територии са 182 890 ха и представляват 7.1 % от територията на страната. Строгите природни резервати заемат площ 12 855 хектара. Трите Национални парка - "Маврово", "Пелистер" и "Галичица", са с обща площ 108 338 хектара. Природните забележителности се наричат природни паметници.

Законът за горите е приет през 1928 г. и в продължение на повече от 90 г. е претърпял съвсем малки изменения и допълнения. С него горите са определени като изключително природно богатство и имат режим на строга защита. През 1954 г. по решение на Министерството на земеделието, горите и водно-

то стопанство се въвежда трайно планово стопанисване на горите, което на практика влиза в сила с правилник, приет през 1975 година. С него за всяка горскостопанска единица се разработват и прилагат десетгодишни планове за цялостната стопанска дейност. Тази концепция не е променяна досега и се изпълнява много точно. По същото време с решение на Министерството горите в планината Беласица са обявени за единствено държавна собственост.

През 1998 г. е създадено Държавно предприятие "Македонски шуми" с централно управление в Скопие със задача стопанисването на държавните гори и осигуряването на техническото, технологичното и икономическото им развитие. Предприятието се оглавява от генерален ди-

ректор, а в структурата му има няколко основни направления - механизация, строителство и поддържане на горски пътища, икономика и финанси, разсадници и залесяване, ловно стопанство.

В структурата на Предприятието има 30 горски и 4 ловни стопанства и 19 горски разсадници. Поделенията нямат юридическа и финансова самостоятелност, но изпълняват цялата стопанска дейност. Продажбата и търговията с добитата продукция се извършва от и за сметка на Предприятието по предварително склучени договори с клиентите. Териториалните поделения изпълняват финансовите операции по банковите сметки на предприятието. За 2019 г. ДП "Македонски шуми" по план в държавните гори има

сина, от която 147 584 пл. м³ (19.13 %) е дървесина за преработка, 542 748 пл. м³ (70.50 %) - дърва за огрев, и останалото отпадъци.

През 1913 г. с Указ на цар Фердинанд едновременно са създадени Горските стопанства в Струмица и Петрич. Понастоящем Горското стопанство в Струмица се нарича Шумарско стопанство "Беласица - Струмица". Директорът му инж. Люпcho Митрев и сътрудниците му посрещнаха софийските ветерани в с. Смоларе, известно с четиристотингодишния чинар, в отлично състояние, и многобройни стари къщи със запазена до днес характерна за Подгорието архитектура. Над селото, по северния склон на Беласица, се намира Смоларски водопад, с височина на водния пад 39.5 м - най-големият в

планината и Северна Македония, обявен е за "природен паметник".

В приятна паркова обстановка, насядали на дървени пейки край буйната Смоларска река, ветераните получиха изчерпателна информация за функциите и задачите, които изпълнява стопанството. То е едно от най-големите териториални поделения на ДП "Македонски шуми". Територията му е 46 900 ха, от която 1920 ха са частни гори. За десетгодишния период, от 2008 до 2018 г., в изпълнение на лесоустроителния проект и горскостопанските планове стопанството е добило 327 290 пл. м³ дървесина, почти изцяло от широколистни дървесни видове, като 70 % са дърва за огрев. Счита се, че потребностите от дърва за огрев за местното население и дървени материали за горската промишленост и земеделието са задоволени.

В по-високите части на Беласица преобладава букът, под него най-масово е разпространен дъбът и след това - ясен, платан, бреза и питомен кестен. През последните 20 години на малки площи е залесявано с бял и черен бор и смърч.

В близкото минало е водена по-активна борба с вредителите по горската растителност. Значителни увреждания има от гъботорвата и боровата процесионка. Заболелите дървета питомен кестен, възрастни и с отрицателни

лен прираст, са изсечени и на тяхно място са израснали млади фиданки от този изключително полезен дървесен вид.

Зам. генералният директор на предприятието от Скопие инж. Зарко Анастасийски информира за приложението на механизацията в дърводобива в района на стопанството - извършва се предимно с горски преносими късометражни въжени линии. Счета е на 100 % механизирана.

В района на с. Банско баха показвани борови насаждения, нападнати от борова процесионка. Проф. Георги Цанков препоръчва на македонските колеги да се обрънат за помощ и съдействие към Института за гората в София. Инж. Люпcho Митрев сподели, че държавата в момента не отпуска финансови средства за научни изследвания по горите и за лесозащи-

та. В с. Банско ветераните посетиха археологичната забележителност "Късноримски терми". В Струмица бе разгледана историческата забележителност "Твърдина на цар Самуил", известна като "Цареви кули".

Македонските колеги показваха изключително гостоприемство и готовност за нови срещи и все по-тясно сътрудничество между лесовъдите от двете страни за доброто на горите в този район.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Отвори врати Център по екология в НПГГСД "Сава Младенов" - Тетевен

На 26 юни бе открита най-новата придобивка в системата "Училища на бъдещето" - Центърът по екология, в Националната гимназия по горско стопанство дървообработване - Тетевен. Гости на събитието бяха Мария Стойчева - председател на Общинския съвет - Тетевен, Борис Врабевски - зам.-кмет на Община Тетевен, Янка Такева - председател на Синдиката на българските учители, Еленко Начев - началник на Регионалното управление на образоването - Ловеч, Наталия Митева - програмен директор "Образование", и Ирина Илиева от Фондация "Америка за България", проф. д-р Иван Палигоров - председател, и инж. Севдалина Димитрова - зам.-председател, на Съюза на лесомоштвователи.

Само за 3 години от мечта училищният Екоклуб с ръководител инж. Петя Кърстеева Центърът по екология стана реалност и е място, в което младите еколоzi имат съвременно и технологично обезпечено пространство, място за обучение, изследва-

не, анализиране, творчество и общуване.

Братите му ще бъдат отворени както за момичетата и момчетата от Екоклуба, така и за учениците, за които часовете по химия, биология и професионална подготовка - ботаника, почвознание, дендрология, ще се провеждат по нов и интересен начин. Добре дошли ще са и нашите малки приятели от детските градини, НУ "Хаджи Генчо" и основните училища в община Тетевен, които при нас ще могат да научат повече за обръжаващата среда. Центърът ще ни подскаже още много възможности за реализиране на съвременно и атрактивно образование.

Центрът по екология е факт благодарение на много хора, фирми и организации. Голяма благодарност дължим на експертите от Фондация "Америка за България" за това, че видяха потенциала на нашия проект. От 270 проекта през 2016 г. Фондацията избра нас, заедно с 22 други от "Училища на бъдещето". Ние направихме първата крачка в тази

посока - да бъдем училище на бъдещето, и сме изпълнили с ентузиазъм да продължим. От Фондацията дариха 59 % от необходимите средства, или 44 900 лева. Но освен тази съществена финансова помощ ние получихме и нещо много по-ценено - подкрепа, окуряване, споделяне на опит, наставление.

Изграждането и обогруването на Центъра по екология стана възможно и благодарение на нашите спомоществователи. С тяхна помощ успяхме да събрем близо 14 000 лв. (18 % от необходимото финансиране). Имената и фирмите на всички, които ни подкрепи-

ха, са увековечени на "Стената на подадената ръка", поставена на видно място в Центъра.

Безспорно решаваща е ролята на екипа от служители на НПГГСД, които реализираха физически този проект. Всички строително-ремонтни работи, както и всички дейности по обзавеждането, до последния детайл, бяха извършени от тях. Собственият принос във вид на труд представлява 23 % от финансирането на проекта. Срещахме немалко препятствия, но намирахме начини да ги преодолеем и да продължим напред, благодарение на отделеното време, труда, все-

отдайността, упоритостта и творческия ентузиазъм.

Центрърът по екология разполага с презентационна зала, лаборатория и зона за разговори и релакс. Модерно обзаведена и технологично оборудвана, залата може да поеме годишно 500 ученици от други училища и гости на града. Новата лаборатория разполага с модерна техника, комплекти за изследване на почви, води, въздух и растения и установка за фотосинтеза. Дигиталната лаборатория "Айнчай" служи за отчитания, свързани с промените в околната среда и влиянието им върху човешкия организъм. Работните станции съдържат дигитални микроскопи, проекционни експеримента на еcran и лаптопи. Учениците могат да наблюдават света на ниво тъкан и клетка. Залата има и стена с "вълшебна боя". В зоната за релакс се намира интерактивна стена - инсталация с проби от различни видове дървесина, с кора и три различни разреза, включително екземпляри със заболявания и повреди.

Предвидено е поне 120

ученици от училището да провеждат тук своите учебни и лабораторни занятия. Предстои поставянето на метеорологична станция пред Центъра.

Преподавателите сами разработили уникални дървени пъзели и игри, които целят да запознят най-малките с растителните видове и вредителите по тях. Училището разработва и методически материали, които са в синхрон с изискванията на новата специалност в Лесотехнически университет "Горска педагогика". В проведена дискусия проф. д-р Палигоров пое ангажимент за допълване и обогатяване на Центъра със съдържание и образователни ресурси. Професионалната гимназия бе покарана да участва на Първата конференция на горските педагози в Юндола, която ще се проведе на 17-19 октомври тази година.

Инж. Златина КАТАЛИЕВА
директор на НПГГСД
"Сава Младенов"

XIV Европейски конгрес на горските педагози в Рига

От 1 до 4 юли в латвийската столица Рига се проведе XIV-ти годишен европейски конгрес на горските педагози. Във форума участваха близо 170 представители от 18 държави (сн. 1). Поради напредък в развитието на горската педагогика у нас за първи път бяха поканени и представители на България. Ръководители на българската група бяха проф. д-р Иван Палигоров - председател, и д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател на Съюза на лесовъдите и преподавател по горска педагогика в ЛТУ. В състава на делегацията бяха още инж. Севдалина Димитрова - зам.-председател на СЛБ, Татяна Димитрова - СИДП - Шумен, инж. Верка Станишева - ЮЗДП - Благоевград, Андреана Трифонова - ЮЦДП - Смолян, и инж. Калина Гъльбова - зам.-директор на ДЛС "Воден - Ири Хисар".

Домакини и организатори на конгреса бяха "Латвийски държавни гори" АД и Националният център за образование на Република Латвия.

Форумът се организира ежегодно с цел да осигури платформа за обмяна на опит и възможност за дискуси по актуални теми и предизвикателства за развитие на горската педагогика в Европа. Устойчивостта на

ду училищата и гората", като беше представен положителният опит на домакините при интегрирането на Горската педагогика в училищните програми на Латвия и бяха обсъдени възможностите за сътрудничество между горските педагози и учителите с оглед повишаване на екологичната култура сред подрастващите и техните знания за горите.

Презентации бяха изнесени от Томас Котович, заместник-председател на Горската комуникационна мрежа към Европейската икономическа комисия към ООН/ФАО, Латвия, с тема "Предизвикателствата на съвременната биоера: възстановяване на дълбоката връзка между горите и хората"; проф. Робърт Вогл от гимназия Вайхенстен-Франк-Трисдорф, Германия, "Образование за устойчиво развитие чрез сътрудничество между учители и лесовъди" и д-р Ян Фронек - представител на Образователен център "TEREZA", Чехия, "Укрепване на връзките в обучението: как горските педагози и учителите могат да си сътрудничат за подобряване подготовката на учениците".

Участниците, организирани в малки работни групи, имаха възможност да обменят опит и идеи от своята

бяха изнесени от Дайга Бракмане и Михаил Басманов, проект "Училище 2030"; Кристапс Цеплис, НПО "Зелени домове" и Панула Рейне и Лива Еланде - ученички в държавната гимназия "Елгава Спидола", училище по биоикономика.

През втората половина на деня представители на различните делегации имаха възможност да споделят своя опит и идеи при представянето на различните аспекти на лесовъдството и лесовъдската професия, концепцията за устойчиво развитие и други пред различни заинтересовани страни.

В рамките на проведени разговори с делегациите от различни страни българските участници имаха възможност да обменят опит и информация за организацията на работата по горска педагогика, както и за формите на регламентиране на тези дей-

дане на възможностите и планиране на дейностите за подобряване на способността на горския сектор да комуницира ефективно, в рамките на сектора и извън него, за ролята на горите за устойчивото развитие.

Ако нашата страна приеме поканата, определеният

тези срещи се гарантира от Горската комуникационна мрежа и подгрупата ѝ "Горска педагогика", които са част от Комисията на ООН за горите в горската промишленост и Европейската комисия по горско стопанство към ФАО.

Централната тема на тазгодишната среща беше "Създаване на мостове между

практика и да обсъдят предизвикателствата, пред които са изправени в своята работа (сн. 2 и сн. 3).

Вторият ден от конгреса бе проведен на територията на Природен парк "Тервете", където бяха представени възможности за създаване на мостове между горите и училищата за следващите поколения (сн. 4). Презентации

ностите в нормативната уредба в областта на горите в съответните страни.

България получи покана за изльчване на официален представител в подгрупата "Горска педагогика" на Горската комуникационна мрежа към Европейската икономическа комисия към ООН/ФАО, която се събира два пъти годишно за обсъж-

дителството ще трябва да се ангажира с активно участие в срещите (два пъти годишно, в т.ч. и участието в ежегодния конгрес по горска педагогика), както и да подкрепи дейността на подгрупата в периодите между отделните срещи.

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА

ТРИОНИТЕ HUSQVARNA
НА
60 ГОДИНИ

 60
1959-2019

Husqvarna

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД. София 1700, ул. "8-ми декември" 13, тел. 024 666 910
 info@agroland.eu
 www.husqvarna.bg

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
София, 1303, ул. "Антим I" № 17   тел.: 02 9818632

ДО
ИНЖ. ....
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА СЛБ

ПОКАНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖА

На основание на изискванията на чл. 24 от Устава на СЛБ свикват заседание на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България на 17.10.2019 г. (четвъртък) от 17.00 ч. в зала 2 на Учебния комплекс на УОГС "Г. Ст. Аврамов" - Юндола при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на СЛБ и на УС за периода 2014-2019 г.
2. Отчет за изпълнение на бюджета за периода 2014-2019 г.
3. Вземане на решение за свикване на Общо събрание на СЛБ.
4. Вземане на решение за определяне на норма на представителност в Общото събрание.
5. Организационни въпроси.

Присъствието Ви на заседанието е наложително. За информация на материалите за заседанието, както и за потвърждаване на участието Ви свържете се с офиса на СЛБ, инж. Богдан Богданов или организационния секретар инж. Боян Бояджиев до 14.10.2019 година.

Председател на СЛБ: /п/
Проф. д-р Иван Палигоров

Годишнина

Инж. Владимир ОРАШЬКОВ на 75 години

Роден е на 01.07.1944 г. в Копривщица. Завърши през 1971 г. ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Целият му трудов път като лесничий, зам.-директор и директор преминава в ГС - Копривщица, където се пенсионира през 2009 година.

Инж. Орашъков е изявен лесовъд и уважаван ръководител, посветил професионалния

си живот на стопанисването и отглеждането на горите. Под негово ръководство са извършени мащабни залесявания в района на Копривщица, направени са десетки километри горски пътища и внедрени нови технологии в дърводобива.

Доц. д-р Цветан ЙОРДАНОВ на 70 години

Роден е на 10.06.1949 г. в Силистра. Завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1974 година.

Постъпва във ВЛТИ като аспирант през 1975 г., от 1978 г. е асистент, а от 1988 г. - доцент в Лесотехническия университет. През 1980 г. защитава дисертация "Лесорастителни свойства на почвите към горната граница на гората в

Стара планина". От 1999 г. до пенсионирането си е ръководител на катедра "Почвование" и от 2004 г. - на Централната университетска лаборатория.

Доц. Йорданов е изънят учен и преподавател в областта на горското почвование. Автор е на над 50 научни публикации.

Инж. Димитър КОЛЕВИЧИН на 70 години

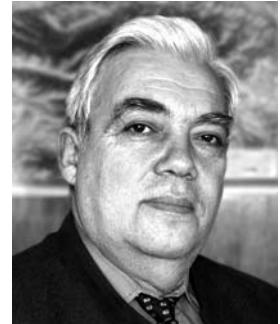
Роден е на 10.08.1949 г. във Велинград. През 1973 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Целият му трудов стаж е посветен на горите - началник на ГТУ в ГС - Гурково, директор на ГС - Сахарне, от 1979 г., и главен директор на ГСК/РДГ - Стара Загора, през 1989 година. През 1990-1995 г. е зам. генерален директор и директор на ДФ "Бузлуджа" - Стара Загора. От 1995 до 1997 г. е главен директор на РДГ - Сливен. От 2001 до

пенсионирането си през 2012 г. работи като зам.-началник на РДГ - Стара Загора.

Инж. Колевичин е изявен специалист и опитен ръководител в областта на горското стопанство със значителен принос в създаването на нови гори, механизацията на дърводобивните процеси и строителството на горски пътища.

Инж. Георги КАЛАБАКОВ на 70 години

Роден е на 13.08.1949 г. в Благоевград. През 1977 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа в ГС - Симитли. От 1981 г. е главен специалист в ГСК - Благоевград. От 1991 г. е назначен за главен директор на РДГ - Благоевград, която, с известно прекъсване, ръководи до 2009 година. Под негово ръководство се обръща сериозно вни-

мание на изграждането на пътната мрежа в горите, пълноценно използване на добиваната дървесина и внедряването на съвременни технологии и техника в горското стопанство, както и на подобряване на ловното стопанство в региона.

Инж. Петър РАЙЧИНОВ на 70 години

Роден е на 12.08.1949 г. в с. Осетеново, Старозагорска област. Завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1976 година.

Работи като зам.-директор в Горските стопанства в Асеновград и Карлово. От 1990 до 2010 г. е директор на ГС - Стрососел, а по-късно в ГС - Хисар, след което, до пенсионирането си през 2013 г., е главен специалист в РДГ - Пловдив.

Инж. Райчинов е изявен ле-

совъд и ръководител, посветил целия си трудов път на горското стопанство. Като ръководител работи с умение, нужния авторитет и висок професионализъм и полага изключителни грижи за правилното стопанисване и ползване на горите по южните склонове на Стара планина и Средна гора.

“Кът на лесовъда” в ДГС - Селище - памет, която увековечава безсмъртието на лесовъдската професия

58 години след най-опустошителното природно бедствие в горската история на България - смерча в Родопите, Държавното горско стопанство - Селище, увековечи труда и подвига на лесовъдите и горските работници, преодолели последиците от стихията, с възпоменателен “Кът на лесовъда” (сн. 1). Главната заслуга за създаването му е на директора на стопанството инж. Велизар Чолаков.

Словото си при откриването на мемориала инж. Чолаков припомни: “На 29 май 1961 г. само за 45 минути смерч повала, пречупва и изкоренява гората на площ 16 000 декара. Повредени са общо около 1 млн. м³ дървесина. Само за 5 години след бедствието са създадени нови гори на площ 17 000 дка, като това залесяване е известно като най-масовото в България. По време на залесителната кампания средно списъчният състав на ДГС - Селище, достига 1920 души. Сега тези култури са високобонитетни и са паметник на всички залесители и лесовъди, които са ги създали”.

На една от ежегодните срещи с ветераните лесовъди директорът дава обещание, че ще се изгради паметен кът, посветен на събитието. Замисълът е да се построят чешма, беседка и да се поставят две скулптури. Талантливият художник Петър Чорев от

Елешница е издялал красивия елен върху каменните блокове, а очарователната дървена скулптура е дело на Тодорка Балинова от Ракитово.

Празничното откриване на възпоменателния “Кът на лесовъда” уважиха кметът и председателят на Общинския съвет в Сърница Неби Бозов и Салих Османлиджиков, зам.-директорът на ЮЦДП - Смолян, инж. Елин Лилов, директорът на РДГ - Пазарджик, инж. Ангел Кузманов, председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. Иван Палигоров (сн. 2).

Тържеството бе почетено и от представители на НПГГС

“Христо Ботев” - Велинград, начело с директора инж. Стефан Шулев, Института за гора - БАН, работещи в системата на горите, лесовъди ветерани, кметове, директори на училища, ученици, общественици.

Кметът на община Сърница Неби Бозов в приветственото си слово отдае почит към предците, които с цената на огромни усилия и труд през далечната 1961 г. са запазили най-голямото богатство на общината - горите.

Поздравителни адреси поднесоха инж. Елин Лилов и инж. Ангел Кузманов, които призыва да се пази паметта за

този подвиг в лесовъдската история, за което ще спомогне откритият мемориален кът.

Проф. Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, също не скри своето вълнение и възхищение от славното лесовъдско дело, извършено на територията на ДГС “Селище”: “Съхраняването на горското богатство на България е основна, непреходна цел на съществуването на нашата професия. Възстановяването на връзката на лесовъдската колегия с обществото позволява на нас да се чувстваме по-горди като професионалисти, а обществото да разбере колко ценна е природата, която имаме, и колко усилния трябва да се полагат, за да могат нашите деца и внучици да се чувстват по-щастливи и по-добре в бъдеще. Този кът няма да бъде ползван само от лесовъдите. Той ще бъде ползван от всички. Той увековечава подвига на много хора, които са участвали във възстановяването на горите след опустошителния

ветровал. Днешният 29 май ще се помни от всички, защото това е знак за безсмъртието на нашата професия и България”.

По решение на СЛБ (сертификат № 124) с “Почетен знак” бе награден инж. Велизар Чолаков - директор на ДГС - Селище (сн. 3) за приноса му в съхраняване на паметта на лесовъдите, възстановили горите от ветровала през 1961 година.

Спомените си пред присъстващите сподели и един от участниците в героичното събитие - инж. Страхил Лазаров, който поднесе поздравления от името на Клуба на лесовъдите ветерани - Велинград.

Възпоменателният “Кът на лесовъда” бе открит официално от кмета Неби Бозов, инж. Велизар Чолаков и проф. Иван Палигоров, които заедно прерязаха лентата.

Инж. Велизар Чолаков награди с плакети 20 бивши служители и секачи на стопанството с принос във възстановяването на горите след смерча и връчи грамоти на 57 дарители, спомогнали за изграждането на мемориала.

Сред отличените бе и проф. Христо Цаков - ръководител на международен научен проект, свързан с измерване на горите в ДГС - Селище, който сподели: “Приемам грамотата с почит и уважение към моите съученици

от Горския техникум във Велинград, които през априлската ваканция след 1963, 64 и 65 г., залесявахме тези гори, и в памет на нашия директор тогава Сава Павлов Нешев - един от най-големите лесовъди в Чепинския край”. Директорът на НПГГС “Христо Ботев” инж. Стефан Шулев също подчертава значимостта на труда, положен през 60-те години на миналия век от възпитаниците на училището:

“Връчената ми грамота е огромна признателност и уважение към учениците, които след ветровала са стражували тук по време на априлските и летните ваканции. Направено е изключително много. Поклон пред цялата лесовъдска колегия, участвала в това велико дело”.

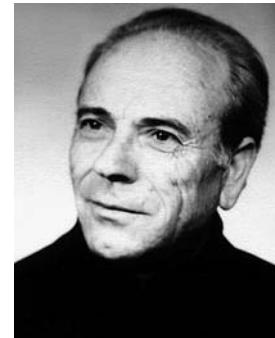
Учениците от НПГГС “Христо Ботев” - Велинград, Деница Баракова и Георги Мазаков положиха цветя пред мемориала.

Празничната програма включваше рецитал на възпитаници на СУ “Св. Св. Кирил и Методий” - Сърница, които художествено пресъздадоха страданието и възстановяването на гората, и изпълненията на народната певица Миглена Бекриева, която поздрави всички с песента “Горице ситна, зелена”. Церемонията завърши с кръщно родопско хоро.

Инж. Филип УСТАБАШИЕВ

Годишни

Проф. д-р Крум КАЛУДИН на 95 години

Проф. Калудин е роден на 20 август 1924 г. в гр. Гоце Делчев. Завършил средно образование в родния си град. През 1952 г. се дипломира в Лесотехническия факултет на Селскостопанската академия, специалност “Горска промишленост”.

Постъпва в Научноизследователския институт по горска промишленост, където последователно е референт и научен сътрудник. От 1960 г. е на работа в Института за гората - БАН, където през 1970 г. защитава кандидатска (сега - докторска) дисертация “Смолодобиването от бял бор (*Pinus sylvestris* L.) през различни концентрации на сърянка киселина”. Избран е за ст.н.с. II ст. (сега доцент) през 1966 г., а ст.н.с. I ст. (сега професор) е от 1978 година.

Работи в научното направление “Специални ползвания в горите”. Изследванията му са насочени към подобряване на методите, технологии, организацията и техниките на смолодобиване и използването на химични и биостимулиращи вещества. С неговите опити и участие в практиката се въвежда възходящият смолодобивен метод, който дава по-добри резултати. Изследванията му имат комплексен характер, защото разглеждат влиянието на екологичните условия върху смолопродуктивността и влиянието на смолодобиването

върху жизненото състояние на дървевата. Със своите научноприложни изследвания проф. Калудин има значим принос за развитието и усъвършенстването на смолодобивата в горското стопанство.

Оценени и цитирани у нас

и в чужбина са и изследванията му върху биохимия и

микроелементния състав на

горскодървесни видове, свързани с техния растеж.

Публикува над 70 научни работи и

участието в монографии за състо

янието на горските ресурси,

планинските екосистеми и

прогнози за развитие на гор

ското стопанство, участия в

разработването на 22 стан

дарта, утвърдени от Комите

та по качеството.

Участва в разработването

на: Смолодобиване в нашите

иглолистни гори (1960), Тип

ова технология на дърводоб

ивния процес в България

(1960), Състояние на горски

ресурси в НРБ и съобра

жене за тяхното комплексо

използване (1976) и други.

Изнася доклади на редица

международни симпозиуми и

конференции в Полша, бив

шите Югославия и ГДР. Спе

циализира в Полша, бившите

ГДР и СССР.

Член е на Съюза на уч

ните в България и на Дру

жеството на ветераните от

горското стопанство и горс

ката промишленост - София.

Доц. Мария СТОЯНОВА

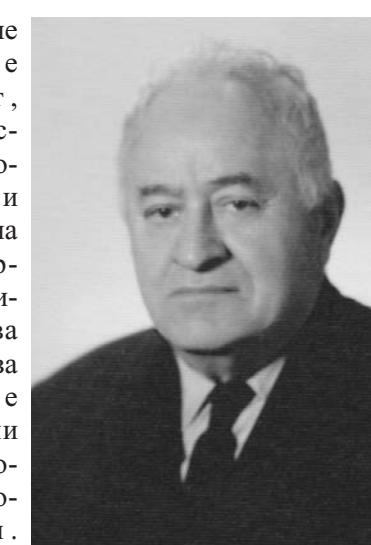
Проф. Никола КОЛЕВ

На 8 юни се навършиха 125 години от рождениято на известния български учен - акад. Борис Стефанов (1894-1979 г.), чието научно творчество има европейска значимост в областта на ботаниката и лесобиологията. Учен със съществени приноси за развитието на българската биология и висше лесотехническо образование, първият декан на Лесовъденния факултет на Софийски университет (1947-1948 г.), първият ректор на Висшия лесотехнически институт (1953-1957 г.), сега Лесотехнически университет, и директор на Институт за гората при БАН (1954-1960 г.; 1960-1966 г.). Капиталният му научен труд “Флора на България” (1924-1925), написан в съавторство с проф. Николай Стоянов, е първото и най-задълбично флористично изследване у нас, почти невероятно по обхват и зрялост за двама млади учени, съответно на 30 години и на 41 години. Ученикът му “Дендрология” (1934) е особено ценен и дот днес, след 85 години, не е загубил своята стойност.

Ученикът му “Дендрология” (1934) е особено ценен и дот днес, след 85 години, не е загубил своята стойност. Университетските учебници оставят бързо и са в употреба обикновено около десетина години. Неговият учебник е уникатен и също макар да не е първи по

отпечатване в света, е първият, който, освен морфологични описания на горскодървесните видове, дава познания за техните екологични и физиологични особености. Той не е първият, подобрен в морфологичните описания и не е толкова богато илюстриран както дендрологите в страни с традиции в лесовъдството, но при тях липсва дълбочината на екологични знания за дървесните видове, каквито има в българския учебник.

Другите му най-значими научни трудове - “Произход и развитие на вегетационните типове в Родопите” (1927), “Географско разпространение на иглолистните и формообразуването в природата” (1940-1941), “Фитогеографски елементи в България” (1943), “Култивенни растения и култивирана растителност” (1962), разкриват оригинално мислене и способност за широкообхватни

научни обобщения в резултат на задълбочен анализ и синтез. Глобалното мислене на акад. Стефанов се дължи до известна степен и на специализациите му през 1924-1925 г. в Ботаническата градина Кю, Лондон, Ботаническата градина и музей в Далем, Берлин, и Ботаническият институт към Университета във Виена. Акад. Борис Стефанов е от последните учени-енциклопедисти с фундаментални знания по флористика, таксономия, фитоценология, фитогеография, палеоботаника, дендрология, анатомия на дървото, растителна физиология и екология. Освен това той притежава големи познания по география, история, геология, литература, философия, теология, право, изкуство и други области на човешкото знание. Това, съчетано с негови геполитически и икономически анализи, му дава основание да предвиди двете национални катастрофи на България в

Междусъюзническата война и Първата световна война, крушението на Германия при Хитлер, разпадането на Съветския съюз и насоките на световните процеси, години преди тяхното настъпване. Като личност с подчертано достойнство той не е позволявал менторство и преклонение пред политики и монарси. Борис Стефанов създава интелектуалното си превъзходство, но не парандира с него, мрази парвенющината и показва съдържанието и

Нови книги

Иlian Точев. Горско право.
Издателство "Буквитите", София, 2019 г., 128 стр.

Настоящето издание има предназначение да посочи основния предмет на горското право, важността на устойчивото управление на горите, както и да даде основни познания за правната рамка, свързана с управлението на горите в България.

Посочени са основните актове на ООН, Европейския съюз и националните нормативни актове, свързани с горите.

Книгата е структурирана в осем глави - Горско право - подотрасъл на екологичното право; Ор-

гани и актове на ООН и Европейския съюз за горите; Национални стратегически документи, планове за дейности в горите; Промени в горските територии; Горско семепроизводство, залесяване и защита срещу ерозия и порои; Стопанисване на горите, защита от болести и вредители, опазване на горските територии; Сертифициране на горите, стопанисване на дивеча и Зашитени територии, природни паркове и национални паркове.

Авторът е доктор по международно право, главен секретар на Изпълнителната агенция по горите от 2015 година.

IN MEMORIAM

На 31 юли почина инж. Неда Колева Ангелова.

Родена е на 30.03.1948 г. в с. Овчи кладенец, Ямболска област. ВЛТИ завърши през 1974 година.

Започва работа същата година като лесничай в Горско стопанство - Сливен, където работи до 2002 г. на различни

должности. През 2002-2004 г. е главен експерт в РУГ - Сливен. Става заместник-директор на ДДС - Котел, през 2004 г., а от 2008 до 2017 г., с малки прекъсвания, е директор на ДГС - Котел. След 2017 г. е експерт „Отдаване на дейностите“ в Централното управление на ЮИДП - Сливен.

Поклон пред светлата ѝ памет!

Работа с деца и международна дейност на ЛЗС - Пловдив

През 2018 г., наред с основната дейност по защитата на горите от болести и вредители, служителите на Лесозащитната станция - Пловдив, продължиха инициативата си от преди няколко години за работа с деца.

В края на март 2018 г. ученици от НУ "Петко Р. Славейков", което е с екологична насоченост, се срещнаха с горски експерти от Станцията. На учениците бе разказано за работата, която се извършва, и бе показана лабораторията и колекцията от вредителите, разпространени в нашите гори. В края на гостуването си младите природолюбители получиха книжки за най-важните вредители по дърветата в гората. На малчуганите бяха подарени и фиданки, за да ги залясет и да се грижат за тях. Запознаването с дейността по защита на горите създава интерес у децата и може да ги мотивира при бъдещия избор на образование и професия. Следващата среща бе на 30 април с ученици от Професионалната гимназия по селско и горско стопанство "Никола Й. Вапцаров" - Чепеларе, които с експерти от ЛЗС - Пловдив, излязоха заедно в гората на открит урок "Зашита на гората от болести и вредители" (сн. 1). След теоретичната част учениците от специалност "Горско стопанство" взеха участие в обследване на насаждението, засегнато от корояд, и в процедура по сигнализиране за нападението от вредителя. Инициативата е част от националната кампания "Лесовъд за един ден", като мероприятията с тази гимназия се провеждат вече няколко години.

През 2018 г. в рамките на международното сътрудничество бяха проведени няколко работни срещи на територията на ЛЗС - Пловдив, с експерти по лесозащита на други държави и наши колеги. Първата от тях се състоя 31 юли с д-р Гернот Хох - ръководител на секцията в Австрийския департамент за защита на горите и водещ ентомолог в страната.

На работната среща присъстваха и представители на научните среди от Института за гората - чл.-кор. Пламен Мирчев, проф. Георги Георгиев, доц. Маргарита Георгиева и проф. Даниела Пиларска от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания. Бяха обсъдени актуални лесозащитни проблеми, определящи фитосанитарното състояние на горите в България и Австрия, като се обрна специално внимание на повредите от природни бедствия, съхненията, нападенията от корояди и други насекоми вредители, както и заболяванията. Д-р Хох представи разработените в Австрия виртуални мрежи за наблюдение на горските територии, чрез които се извършва детайлно проучване на цялата екосистема, в т.ч. въздух, вода, болести и вредители. Станцията представи интродукцията на *Entomophaga maimaiga* и *Entomophaga aulice*, която е провела през 1999 и 2016 г. за борба с гъботворката и златозладката, като бяха организирани и посещения на терен. Обсъдени бяха прилагането на програма FLEGHT на ЕС и Регламент № 995/2010 с проблематиката за навлизането на инвазивни насекоми и гъбни видове при внос на дървесина и дървесни продукти от страни извън Европейския съюз. В дискусията взеха участие и представителите на научните среди от Института за гората, като в края на срещата специалистите се споразумяха за обмяна на информация и продължаване на сътрудничеството.

На 12 ноември на ЛЗС - Пловдив, гостуваха лесовъди от Република Турция. На срещата присъстваха директорът на Института за гората в Мармарса Мехмет Йоздемир и негови колеги, които със служителите на Станцията дискутираха проблеми от лесозащитен характер в двете държави и обсъдиха съвместния международен проект "Видов състав и разпространение на болести и вредители в горски територии на Източни Родопи и Сакар в трансгранични район България и Турция - Здрави гори". Директорът на ЛЗС инж. Пенчо Дерменджиев представи пред турските си колеги структурите и дейността на Станцията. Основен акцент бе върху актуалните проблеми през

последните години - съхненето на иглолистни гори, нападенията от корояди, проявата на нови за Станцията вредители и патогени, и предприетите мерки за подобряване на състоянието на горите, като се работи активно и с учени от Института по гората при БАН. Бяха представени и някои начини за обследвания, анализ и диагностика в лабораторията на станцията, които се ползват при вземането на решения за извежда-

Институтът за гората - БАН, от България, на 20 ноември се състоя работна среща между експерти от Лесозащитната станция - Пловдив, учени от Института за гората - БАН - проф. Пламен Мирчев, проф. Георги Георгиев и доц. Маргарита Георгиева, и трима учени от INRA - Орлеан, Франция - д-р Матио Лапари, д-р Жером Розелети, докторант Лаура Поато.

Инж. Дерменджиев представи пред гостите структурата на горския сектор в България, дейността на ЛЗС - Пловдив, и актуалните лесозащитни проблеми. При проведените разговори бяха обсъдени особеностите и различията между областите на експанзия и областите със или без ранни популации на боровата процесионка в България и Франция.

На 27 и 28 ноември на посещение бяха представители на Института по ентомология, горска патология и защита на горите към University of Natural Resources and

Life Sciences (BOKU) във Виена, Австрия, доц. д-р Криста Шафелнер и Петер Зелинка. Специалистите от ЛЗС - Пловдив, с участието на гостите и под методическото ръководство на проф. Георги Георгиев и доц. Маргарита Георгиева извършиха разселване на ентомопатогенната гъба *Entomophaga maimaiga* в популация на гъботворката (*Lymantria dispar*) с нарастваща численост в района на DGS - Асеновград.

Посрещането включи и запознаването с дейността на Станцията и актуалните лесозащитни проблеми, които тя решава. Доц. д-р Шафелнер изнесе презентации за стопанисването на горите в Австрия и резултатите от проучванията върху биологията и екологията на най-важния вредител в техните гори - корояда типограф, както и създавания модел за

по взаимно интересни теми и продължаване на сътрудничеството в областта на лесозащитата.

На 12 ноември на ЛЗС - Пловдив, гостуваха лесовъди от Република Турция. На срещата присъстваха директорът на Института за гората в Мармарса Мехмет Йоздемир и негови колеги, които със служителите на Станцията дискутираха проблеми от лесозащитен характер в двете държави и обсъдиха съвместния международен проект "Видов състав и разпространение на болести и вредители в горски територии на Източни Родопи и Сакар в трансгранични район България и Турция - Здрави гори". Директорът на ЛЗС инж. Пенчо Дерменджиев представи пред турските си колеги структурите и дейността на Станцията. Основен акцент бе върху актуалните проблеми през

нето на различни видове лесозащитни мероприятия. Мехмет Йоздемир направи кратка презентация на структурата и основните дейности на Института за гората и начина на работа със съответните институции в Република Турция. В края на срещата специалистите се споразумяха за обмяна на информация и продължаване на сътрудничеството.

Във връзка с проект "Стандартизиран автоматизиран широкомащабен мониторинг на атипични феномени на европейски уртикарен вид борова процесионка при разширяване на ареала ѝ в резултат на климатични изменения в две отдалечени области (Франция и България)", по програма "RILA" - двустранно сътрудничество между Франция и България, с водещи организации INRA от Франция и

прогнозиране на нападенията от него. Беше споделен и обменен професионален опит в областта на лесозащитата и бяха обсъдени възможностите за съвместна бъдеща дейност между ЛЗС - Пловдив, и BOKU за задълбочени проучвания на основните стъблени вредители и прилагането на австрийския модел за наблюдение.

На 22 ноември инж. Пенчо Дерменджиев посрещна петчленна делегация от Китай, която бе организирана по инициатива на службата на Народното правителство на гр. Иу за външни и задгранични работи, със съдействието на Ирина Белева - генерален консул на България в Шанхай (2011-2015), изпълнителен президент на платформа "16+1" за иновации и технологии, и инж. Константин Костадинов - директор на ПГВАД "Христо Ботев" - Пловдив. Делегацията бе ръководена от г-н У. Уейсин, заместник-председател на общинския комитет на Политическата консултивна конференция на китайския народ (ПККН) в гр. Иу (сн. 2).

От името на делегацията У. Уейсин изрази своето възхищение от организацията на земеделието и горите в България. Делегацията беше впечатлена и от резултатите от залесяването у нас. Беше констатирано, че не само гр. Иу, но и Китай има какво да научи в тази сфера от България. Бе отправена покана делегация от ЛЗС - Пловдив, да посети Китайското изложение на горски продукти (China Yiwu International Expo).

Работата с деца и международна дейност на ЛЗС - Пловдив, продължават и през тази година. Връзката и поддържането на контакти с колеги от други страни също е осъзната необходимост за лесовъдите от Станцията, тъй като обмяната на информация и лесовъдски опит при съвместната дейност е от взаимна полза.

Инж. Никола КАВАРДЖИКОВ

70 години НПГГС „Христо Ботев“ - Велинград

Когато традицията се съчетае с новаторството

министрър Вълчев, д-р Коев и инж. Шуле (сн. 6). Новата придобивка увенча работата по проекта по програмата „Региони в растеж“, спечелен от гимназията. Залата е на стойност 1 300 000 лв. и е голям принос в обновяването и доизграждането на материално-техническата база на професионалното училище. Министър Вълчев сподели: „Поклон пред работата на строителите и преподавателите! Тук виждам България на едно място, защото България това са хората и природата“. А директорът Шуле призовава сегашния и всички следващи випуски да се възползват активно от тази придобивка и училището да продължи да бъде еталон за качество в лесотехничес-

Националната професионална гимназия по горско стопанство „Христо Ботев“ - Велинград, отбеляза на 21 юни 70-ата си годишнина. Програмата на честването ѝ потвърди, че училището, което е еталон в качествено лесовъдско образование, може да бъде на висота и в празника, за който принос има целият колектив (сн. 1).

Тържествата започнаха в ранния следобед, когато вратите на гимназията бяха широко отворени за пристигналите от цялата страна възпитаници на Горското училище и жители на града. Във всяко от учебните кабинети те бяха посрещани от учениците, готови да разкажат за предмета, който се изучава в този кабинет, и да отговорят на въпросите на посетителите. Кабинетите бяха посетени и от министъра на образоването и науката Красимир Вълчев (сн. 2). А пред ветерани лесовъди, някогашните възпитаници на Техникума по горско стопанство, класните стаи възвръщаха спомените. Откакто съществува училището, над 7500-те му възпитаници са още съществили трудовата си кариера във всички краища на България, като повечето от тях са продължили висшето си лесовъдско образование, станали са ръководители, научни работници и преподаватели. В сърцето им обаче „Горският техникум“ остава завинаги, затова белокосите ветерани задълго се спираха пред таблото „Училището през годините“ (сн. 3).

Всички присъстващи се чувстваха като скъпи гости, но и официалните не бяха малко (сн. 4). Празникът бе споделен от Красимир Вълчев - министър на образоването и науката, и директор от министерството, Валентина Кайтазова - началник на РУО МОН - Пазарджик, д-р Костадин Коев - кмет, и инж. Али Мареков - председател на Общинския съвет на Велинград, Сергей Кичиков - народен представител, Стефан Мирев - областен управител на Пазарджишката област, д-р инж. Любомир Тричков - главен експерт в дирекция „Наука и международна дейност“ в ИАГ, чл.-кор. Иван Илиев - ректор, доц. Нено Тричков - зам.-ректор, и доц. д-р Мариус Димитров - декан на Факултет „Горско стопанство“, както и ръководители на катедри и преподаватели в Лесотехническия университет, д-р Миглена Жийински - директор на Института за гората - БАН,

проф. Иван Палигоров - председател на СЛБ, инж. Ангел Кузманов - директор на РДГ - Пазарджик, директори на държавните горски и ловни стопанства, представители на професионалните гимназии по горско стопанство от страната, както и дългогодишни приятели на училището от горските професионални гимназии в Сърбия и Босна и Херцеговина, представители на синдикалните и браншовите организации и на представителствата на „Щил“ и „Хускварна“ в България, ветерани лесовъди. Главният мюфтия Мустафа Хаджи, който също е възпитаник на Горския техникум, бе сред почетните гости.

Пред централния вход на гимназията инж. Стефан Шуле - директор на НПГГС „Христо Ботев“, поздрави сърдечно присъстващите и обяви тържествата за открити. Празничната програма започна с изпълнението на мажоретния състав, носещ името на основателя му - Димитър Мечев (сн. 5).

След тържествения водосвет, отслужен от отец Антон, ритуала по издигане на знамето на гимназията и поднасянето на венци пред паметника на патрона на училището Христо Ботев лентата пред многофункционалната спортна и конферентна зала бе прерязана от

кото образование.

В новата конферентна зала се състоя награждаването с отличията на НПГГС - „Почетен плакет“ и „Юбилеен знак“, на заслужилите дейци от образоването и науката за принос им в развитието на гимназията. Сред отличените с „Почетен знак“ бяха имената на бившите директори Стефан Нешев и Иван Чешмеджиев, чиито награди бяха приети от близките им, както и на дългогодишните учители. Сред наградените 11 души с „Юбилеен знак“ бяха кметът на Велинград д-р Костадин Коев, председателят на СЛБ проф. Иван Палигоров, ректорът на ЛТУ чл.-кор. Иван Илиев, директори на дирекции в МОН, общественици и ръководителят на фирмата „Делчев Инжене-

ринг“ инж. Иван Делчев, който в срок приключи дейностите по проекта за обновяване на материалната база на гимназията.

Редакцията на сп. „Гора“ отличи с грамоти за принос към горския печат и ползотворно сътрудничество директора на НПГГС инж. Стефан Шуле, зам.-директора инж. Надежда Ганчева и преподавателя инж. Филип Устабашев. Дар за гимназията бяха комплект книги, обхващащи всички дейности в горския сектор и издавани от редакцията последователно почти 20 години.

Кметът Коев връчи плакети на учениците Хасан Барутчиев, Иван Готов, Енгин Читак, Николай Лявов и Владимир Николов, представили достойно гимназията на 14-ата Горска олимпиада в Сараево и 12-ото Национално състезание „Горски многобой“.

Клуб „Училище за театър“, създаден в гимназията, представи пиесата „Чичовци“ по едноименната повест на Иван Вазов.

Залата на Народното читалище „Отец Паисий - 1893“ във Велинград бе препълнена от желаещите да видят празничния концерт „Традиция и бъдеще“, който бе открит от невероятната Валя Балканска и гайдаря Петър Янев с химна на лесовъдската колегия „Хуба си, моя гора“ (сн. 7).

В приветственото си слово инж. Стефан Шуле подчертава: „70 години са възраст, достойна за един човешки живот, но от позицията на вечността те са едва началото на пътя на познанието. 70 години са вашите стъпки към бъдещето“.

В празничната обстановка на читалищния салон кметът д-р Коев награди инж. Шуле с

„Почетен знак“ на града. Десетки бяха поздравителните адреси по случай годишнината на гимназията, като един от тях бе прочетен от председателя на Съюза на лесовъдите в България проф. Иван Палигоров, също възпитаник на Горското училище, лично, а с „Почетен знак“ на Съюза бе удостоен целият колектив на гимназията.

Невероятният концерт продължи с ученическия рецитал „С България и Ботев в сърцето“. А след изпълненията си на гайда възпитаниците на гимназията Николай Лявов и Васил Игнатов получиха сертификати на Българската национална гайдарска асоциация, които им бяха връчени от председателя ѝ и прочут родопски гайдар Петър Янев. Дио и Димитър Кърнев от формацията „D 2“ поздравиха с известните си парчета публиката, което им припяваше (сн. 8). Уникални бяха и изпълненията на Представителния детско-юношески ансамбъл „Здравче-венче“ от квартал

Каменица (сн. 9). Концертьт бе закрит с „На многая лета“ в изпълнение на талантливото велинградско момиче Мириам Маврова, подпомагано от Фондацията „Димитър Бербатов“.

Нямаше как накрая екипът от преподаватели и ученици на гимназията, разработили и осъществили програмата за честване на 70-годишнината на родното училище, да не съберат бурни овации на присъстващите (сн. 10).

Вечерта в няколко велинградски заведения над хиляда бивши възпитаници на училището, събрали се по випуски, със скъпи спомени и песни отпразнуваха годишнината.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Александър КАМЕНОВ

